

Rudolf Filipović
(1916-2000)

Akademik Rudolf Filipović, utemeljitelj i prvi urednik ovoga časopisa, za većinu svih koji su se na bilo koji način susreli s njegovim djelom – utjelovljenje je hrvatske anglistike i metafora njezina zlatnog doba. Njegovim odlaskom ne završava samo jedna od najimpresivnijih biografija hrvatskoga jezikoslovlja, ne zaokružuje se samo jedno silno bogato životno djelo obilježeno znanstvenom širinom, pionirskom lucidnošću i entuzijazmom, već hrvatska lingvistika ostaje i bez jedne od svojih najizuzetnijih osobnosti. Profesor Filipović svojim je djelovanjem višestruko upisao ime svoje domovine na lingvističku kartu svijeta, a nama koji smo imali čast i povlasticu biti mu studentima, učenicima i suradnicima omogućio je da sa znanjem što nam ga je podario, ljubavlju prema istraživanju engleskoga ali i vlastitoga jezika i kulture, pa i sa samim njegovim imenom na usnama putujemo svijetom – ne samo imaginarnim prostranstvima engleskoga jezika već i u najdoslovnijem geografskom i akademskom smislu – kao s dragocjenom putovnicom koja nam je otvarala mnoga vrata i utirala putove na koje se sami možda ne bismo ni odvažili stupiti.

U trenucima opraštanja, kad želeći odati počast velikome Učitelju pokušavamo obujmiti jedan tako osebujan, bogat i plodan znanstveni i pedagoški životopis u oblik biografsko-bibliografskog sažetka, moramo sa strahopoštovanjem ustuknuti pred nemogućnošću takova zadatka. Ostavštinu Rudolfa Filipovića vrednovat će još mnoge generacije anglista, njegovo će ime ostati nezaobilazno u svim filološkim i lingvističkim raspravama o doprinosima hrvatskih jezikoslovaca dvadesetoga stoljeća koje je on u brojnim oblastima obilježio svojim djelom i mišlju. Jedva da se može nabrojiti i samo ono najnezaobilaznije.

Utemeljio je i razvio Katedru za engleski jezik na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, uspostavio nastavu visokih suvremenih standarda na Odsjeku za anglistiku te na njemu oformio visokostručan i brojnan nastavnički kadar. Uveo je studij engleske fonetike i predavao englesku sintaksu, a kasnije i kolegije vezane uz druge profesionalne interese, izradivši bezbroj fakultetskih i školskih udžbenika, gramatika i rječnika. Njegov Englesko-hrvatski rječnik doživio je s izmjenama gotovo trideset izdanja.

Znanstvenu je karijeru započeo izučavanjem englesko-hrvatskih književnih, kulturnih i jezičnih veza. To se istraživanje kasnije razgranalo na proučavanje jezika u dodiru, fonetske i fonološke poredbene studije, kontrastivna istraživanja engleskoga jezika prema hrvatskom i hrvatskoga prema engleskom, čime su udareni i temelji kontrastivnom opisu hrvatskoga u odnosu prema drugim jezicima, te na dugogodišnje bavljenje engleskim elementom u europskim jezicima. Većina znanstvenih istraživanja odvijala se u Zavodu za lingvistiku kojemu je dugo bio na čelu, a rezultati brojnih individualnih i zajedničkih znanstvenih projekata i uređivačkih napora objavljeni su u stotinama studija i članaka, u nizovima pojedinih tematskih izdanja, točnije u pravoj lingvističkoj biblioteci.

I njegovoj su ličnosti i djelu još za života posvećene brojne publikacije.

Profesor je Filipović ustanovio i praktički doživotno vodio poslijediplomski studij lingvistike, sudjelovao je u pokretanju i uređivanju časopisa *Studia Romanica et Anglica (SRAZ)*, *Suvremena lingvistika*, *Filologija* i *Strani jezici*, organizirao je i potaknuo bezbrojne stručne i znanstvene skupove, predsjedao strukovnim udrugama, bio tajnik Razreda za filološke znanosti HAZU, do smrti vodio Akademijin Zavod za lingvistička istraživanja u kojem nastavlja istraživački rad nakon odlaska u formalnu mirovinu s Filozofskoga fakulteta.

Poseban je dar akademika Filipovića bio da pronađe vrsne suradnike i neumorno ih potiče da dadu najbolje od sebe. Zahvaljujući njegovu vizionarstvu i nenadmašnim organizacijskim sposobnostima bezbrojni su njihovi ili zajednički projekti okrunjeni studijama i rječnicima. Znao je djelotvorno realizirati vlastite zamisli, umio je potaknuti i nesebično ohrabriti druge da ostvare svoje potencijale. S podjednakim je žarom skrbio o studentima, o kolegama, o suradnicima, o nastavnicima na školama, koliko i o struci samoj.

Nikada ne zanemarujući sklonost prema zavičajnom i domovinskom, suvereno je kročio svjetskim pozornicama, svugdje kao rado viđen gost, predavač na skupovima, gost-profesor, savjetnik, član najuglednijih svjetskih strukovnih udruženja.

Nadasve je profesor Filipović nadahnjivao vlastitim primjerom – samim svojim životom – bezgraničnom znanstvenom radoznalošću, neiscrpnom energijom, marljivošću i disciplinom, dostojanstvom i redom koje je unosio u sve čime se bavio, iskrenim zanimanjem za ljude, dobrotom, lojalnošću, strpljenjem i mudrošću u ophođenju sa svakim tko mu je na bilo koji način bio u blizini ili tražio njegovu pomoć, i prije svega ljubavlju prema poslu za koji se opredijelio, a koja ga nije napuštala do sama kraja.

Akademiku Rudolfu Filipoviću anglistika je bila potrebna koliko i on njoj.

U struci je ostao aktivan do zadnjega dana – predajući na poslijediplomskim studijima u Zagrebu i Zadru, nastavljajući rad na svojim znanstvenim projektima, pišući studije i uređujući rječnička izdanja, sudjelujući na znanstvenim skupovima i osmišljavajući sljedeće, savjetujući i potičući brojne mlađe suradnike i radujući se njihovim postignućima.

Bogata ostavština profesora Filipovića svojom je vitalnošću i dosezima sebi osigurala dugovječnost mnogo trajniju i od jednog izuzetnog života obdarenoga dojmljivom moralnom i intelektualnom dosljednošću.

Maja Bratanić